

TRIDESET DNI KRVAVEGA KLANJA V MESTU STALINGRADU

lice so polne mrličev, ki leže tudi po vseh dvoriščih, hodnikih, na stopnicah in po kletih.

NEMCI MEČEJO VEDNO NOVA OJAČENJA V BOJ

RUSKE čete so včeraj izvedle silnih protinapadov ter vr- Nemce nazaj iz več okrajev mesta Stalingrada. Na drugih krajih pa so ruski brambovci odpravili nemške napade na me- sto, kjer so se napadi pričeli, in kljub silnemu obstreljevanju uspešno odpravili težkih topov in bom- bardiranj od strani njihovih vojakov.

V nekem delu mesta so vrgli Nemce za cele pol milje nazaj, kar je ogromnega pome- ni v bitki, v kateri mora stoti- ljude plačati s svojim življe- njem vsak pridobljeni jard.

Nemško vrhovno poveljstvo ni o srditih bojih, ki besne- ho do hiše. Edina pridobi- ti o kateri poročajo Nemci, je, da "nekateri silno utrje- ni".

aktivna deloma v ruskih ro- kah

Velika furija nemške armade, ki je bila včeraj usmerjena pro- tik ruski brambovec Stalin- grada, je ostala brez uspeha. ki se borijo v najsrdečejši vseh časov, so se polastili in, in ta iniciativa se še ni ojačevala.

Strahotne izgube Nemcev

Poročila s fronte naznanjajo, da imeli Nemci tako strahot- ne izgube, da so nekateri polki vseh udarnih čet popolnoma uničili, dočim so morali razne sestavne pehotne polke in skombinirati, ako so hoteli spraviti zopet do bor- be.

Odločitve se ne bo Nemski radio izjavlja, da ni mogoče "nagle odločitve v boju". V nekem okraju so

Turčija, ki se več ne boji invazije, je danes aktivna pomočnica zaveznikov

Pred letom dni bi bila Nemčija še z lahko obračunala s turško armado, danes pa je popolnoma drugačen položaj.

KAIRO, Egipt, 22. septem- bra. — Frank L. Martin, ame- riški časnikar, se je pravkar vr- nil iz Ankare, kjer je prebil štiri mesece ter je sledeče opisal:

Turška vlada in turško ljud- stvo je prepričano, da bodo za- la s turško armado, danes pa je za to prepreno. Prvič: med tem je bila turška armada znatno o- jačena, in, drugič: ruske arma- de so ostale še vedno intaktni, torej ni misliti na to, da bi si nakopala Nemčija še Turčijo na vrat.

NEMCI USMRTLILI 186 FRANCOZOV

VICHY, Francija, 22. sep- tembra. — Poročila z zasedne Francije naznanjajo, da so us- mrtili Nemci v Bordeauxu 70 francoskih talcev, in sicer v re- presalije proti zadnjim aktivno- stim napram nemški armadi.

S tem je doseglo število Fran- cozov, ki so jih tekom enega tedna usmrtili Nemci, 186.

Pretekli teden je bilo usmrče- nih 116 francoskih talcev zara- di napadov na člane nemške ar- made v okolici Pariza.

Nacijski novi red v Jugoslaviji

THE HOSTAGES OF KRAGUJEVAC

Takole uvažajo nacijski "nad- ljudje" svoj "novi red" v Jugo- slaviji in v drugih zasedenih de- želah. Strašna katastrofa, ki je zadel našo skupno domovi- no onkray morja — Jugoslavi- jo, bi morala iztresti sleher- nega našega človeka, da bi se zavedel, da je samo v skupno- sti in edinstvu možna vzpostavi- tev in ohranitev naše rojstne domovine. Medsebojni spori in boji naših ljudi v domovini, ka- terih nam poroča iz dneva v dan svetovno časopisje, morejo koristiti samo njenim zakletih sovražnikom, naši spori v Ame- riki pa utegnejo dovesti, če ne do hujšega, do tega, da nas bo zamrzila ameriška vlada in a- meriška javnost. Zato bi bil skrajni čas, da se vsi skupaj, o- ni tam preko, in mi v tej deželi zavemo nevarnosti trenutka ter združimo vse svoje moči za str- te skupnega sovraga.

Predsednikov poslanec Taylor razpravlja s papežem

Prva razprava se je vršila v soboto, druga včeraj, tret- ja pa bo pred odhodom poslanca iz Rima.

BERN, Švica, 22. septembra. — Opazovalci vatikanskega po- ložaja so mnenja, da je Myron C. Taylor, posebni poslanec predsednika Roosevelta v Vati- kanu, predložil papežu Piju na- črte za povojno rehabilitacijo sveta.

Prva Taylorjeva avdijenca pri papežu je bila v soboto. Od takrat se je Taylor tudi posvetoval z angleškim in fran- coskim poslanikom pri Vati- kanu, kakor tudi z reprezentanti Poljske in Jugoslavije in drugi- mi diplomati.

Poročila naznanjajo, da bo Taylor odpotoval iz Rima dne 28. septembra, in sicer po svoji- tretji konferenci s papežem. Njegov drugi sestanek s pape- žem se je vršil danes zjutraj in je trajal 50 minut.

Taylor je razpravljal s pape- žem o zaščiti ameriških voja- kov katoličanov na Japonskem ter o protestu Amerike vladji v Vichyju radi preganjanja fran- coskih židov.

Važna seja

Jutri večer, v četrtek ob 7:30 uri se v Slovenskem društve- nem domu na Reher Ave. vrši redna mesečna seja društva "Slovenski dom" št. 6 S. D. Z. in sicer namesto zadnjega te- dna, ko je bila v teku konvenci- ja S. D. Z. Ker je seja zelo važ- na, se članstvo vabi, da se je v čim večjem številu udeleži.

Maršal Bock, povelj- nik pred Stalingra- dom, odstavljen

LONDON, 22. septembra. — Poročila iz Stockholma, Šved- ska, naznanjajo, da je Hitler že pred dvema mesecema odstavil maršala von Bocka, poveljnika nemških armad, ki napadajo Stalingrad.

Poročilo, ki je bilo objavljeno v švedskem časopisu "Svenska Dagbladet," pravi, da je bil mar- šal Bock odstavljen, ker se ab- solutno ni strinjal s Hitlerjevo strategijo glede Rusije. Rečeno je, da je hotel maršal koncen- trirati svoje čete za boje na Kavkazu, ne pa istočasno za na- pad na Stalingrad. Maršal je Hitlerju dokazoval, da bo cena, ki jo bo treba plačati za zavzet- je Stalingrada, previsoka. Sedaj se je izkazalo, da je imel mar- šal prav; nacisti napadajo Sta- lingrad že trideset dni, pa ga še niso zavzeli, dasi imajo za- zmagovati že ogromne izgube.

Poročilo pravi, da so tekom preteklih dveh tednov videvali maršala Bocka v Berlinu.

Žalostna usoda jugo- slovanskih ujetnikov

LONDON, 18. septembra — (Reuter). — Jugoslovanska vlada v Londonu je prejela za- nesljiva poročila o pretresljivi usodi 900 jugoslovanskih vojnih ujetnikov, katere so Nemci pre- peljali v Narvik, na Norveškem. Prisilili so jih k delu v najstraš- nejših okoliščinah, tako da so pomrli od tifusa in drugih ku- žnih bolezni.

Dvoje stavek pred Vojnim delav- skim odborom

V dveh tovarnah, ki sta za- posleni z vojnimi naročili, so zastavkali delavci, čla- ni A. F. of L.

Na Vojni delavski odbor se je smoči apeliralo, naj intervenira v stavkah v dveh clevelandskih tovarnah, ki izdelujeta vojne po- trebine, v katerih je včeraj zjutraj zastavkalo delavstvo dveh A. F. of L. uni.

Istočasno pa je bila prepreče- na stavka v S. K. Wellman Co., napravi, kjer je Vojni delavski odbor obljubil posredovanje. V tej napravi ni bilo dano mezdn- povišanje tridesetim delavcem, dočim je bila 500 drugim delav- cem zvišana mezd. O tozadev- ni pritožbi bo Vojni odbor raz- pravljal dne 6. oktobra.

Tovarni, kjer so včeraj za- stavkali delavci, sta: Fairmount Tool and Forging Co., 10611 Quincy Ave., kjer je zaposlenih okoli 300 delavcev, in Eberhard Manufacturing Co., 2734 Ten- nyson Rd., kjer je zastavkalo 30 livarjev.

Dopust in poroka

Danes bo prišel na dopust od vojakov Wm. J. Golich, sin Mr. in Mrs. Golich, 19602 Shawnee Ave., v soboto, 26. septembra se bo pa poročil z Miss Ano Klisa- vic. Poroka se bo vršila v cer- kvi Immaculate Conception, E. 41 St. in Superior Ave., poročna slavnost se pa vrši zvečer v Litvinski dvorani, 6835 Supe- rior Ave. Mlademu paru česti- tamo in želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

VLADA BO V KRATKEM OMEJILA PRODAJO MLEČNIH PRODUKTOV

Na podlagi "lend-lease" zakona bo šlo v inozemstvo 17,000,000,000 funtov mleka.

PRVI BODO PRIZADETI IZDELOVALCI SLADO- LEDA, SUROVEGA MASLA IN SIRA

WASHINGTON, 22. septem- bra. — Iz virov poljedelskega departamenta se je doznilo, da se bo tekom prihodnjih dveh mesecev racionaliziralo ali omeji- lo prodajo vseh mlečnih pro- duktov, ker je čedalje večje po- manjkanje teh pridelkov, ki že več ne zadostujejo za sedanje potrebe.

Pomanjkanje farmskih delav- cev

Poljedelski departament zvr- ča krivdo za naraščajoče po- manjkanje mlečnih produktov na veliko pomanjkanje farm- skih delavcev, ki so zaposleni v vojni industriji. Pričakovati je, da bodo letošnje zaloge mlečnih izdelkov, ki bodo na razpolago civilnemu prebivalstvu, najmanj za 10 odstotkov nižje od lan- skih.

Velik izvoz mleka

Oblasti pojasnjujejo, da kljub temu, da bo mlečna produkcija letos za 8,000,000,000 funtov večja od lanske, bo pomanjka- nje, ker bo šlo 17,000,000,000 funtov mleka v inozemstvo na podlagi lend-lease zakona.

Prvo omejitev v mleku bodo občutili izdelovalci sladoleda, surovega masla, sira in drugih produktov mlečne industrije.

Turčija poudarja svo- je prijateljstvo

LONDON, 18. septembra (U- P). — Turški časnikarji, ki so na obisku v Londonu, izjavljajo, da Turčija ne bo nikdar začela vojske z Rusijo, ter da bo tudi zvesto čuvala svojo zvezo z Ve- liko Britanijo. Prav posebno so povdarjali, da je vrhovna misel turške državne politike strem- ljenje za obnovo grške in jugo- slovanske neodvisnosti.

Časnikarji so izjavili, da so zelo prevzeti od napredka an- gleškega vojnega napora.

Ameriške bojne sile so uničile v enem mesecu 20 japonskih ladij in 73 letal

Ameriško vojaštvo na Solomonskem otočju dobiva ne- prestana ojačenja v moštvi in potrebljinah. — Ame- riška zračna sila je izgubila pretekli mesec samo dvajset letal.

WASHINGTON, 23. septem- bra. — Mornariški departament naznanja, da so v nedeljo ame- riški bombniki poškodovali neko japonsko križarko pri Solomon- skem otočju ter da so napadli sovražne baze na jugozapad- nem Pacifiku.

V pričakovanju japonskega na- pada

Ameriška mornarica pričaku- je močnih japonskih protinapa- dov pri skupini Solomonskega otočja ter se temu primerno pripravlja za sprejem Japoncev.

3,700 Japoncev pobitih ali za- jetih

Glavni stan ameriških mari- nov na Solomonskem otočju, 7. septembra. (Zakasnelo). Danes se je naznanilo, da dobivajo a- meriški marini, ki so pobili in ujeli na otočju Solomonske sku- pine 3,700 Japoncev, nepresta- na ojačenja v moštvi in zalo- gah.

Angleži bombardira- jo Francijo iz višine 50 čevljev

Bombniki so bombardirali tarče ob belem dnevu in brez spremstva bojnih le- tal.

LONDON, 22. septembra.

Danes so angleški bombniki, ki so leteli v višini petdesetih čev- ljev, napadli ob belem dnevu e- lektrarne in jeklarne v severni Franciji. Neki letalec je izjavil, da je letel tako nizko, da je ču- til v svojem bombniku silo eks- plozije odvrženih bomb.

Angleški srednje težki, dvo- motorni bombniki so poleteli 40 milj v notranjost Francije brez vsakega spremstva bojnih letal. Neki letalec je izjavil, da je bombardiral neko elektrarno in jeklarno iz višine petdesetih čevljev.

Nad Anglijo pa je priletelo danes četvero nemških bombni- kov, ki so odvrgli tam svoje bombe, nato pa odleteli nazaj v Francijo. Nemške bombe so za- dele poslopje nekega kino-gledi- šča, ki pa je bilo k sreči praz- no. V nekem drugem kraju so bile ubite tri osebe.

Mornar na dopustu

V ponedeljek je prišel na pet- dnevni dopust mornar William Bogolin, sin Mrs. Mary Kle- mence, 1029 E. 69 St. Te dni je obhajal svoj 24. rojstni dan in to je bil njegov prvi obisk izza maja meseca lanskega leta. Pri mornarici se nahaja že štiri le- ta. V svojem službovanju je bil že na Pearl Harbor, Midway o- toku in v raznih drugih krajih, kjer se sedaj bje vroča bitka. Želimo mu mnogo zabave in raz- vedrila v krogu svojih domačih.

Seja Čitalnice SDD

Nocoj, 23. septembra se vr- ši redna mesečna seja Čitalnice Slovenskega delavskega doma, na Waterloo Rd. Pričetek ob 8. uri. Odborniki kot članstvo Či- talnice so v ljudo vabljeni, da se je udeleže. Tajnik obenem priporoča vsem, da bi si izposo- jevali čitalniške knjige ter se tozadevno obrnili na knjižničar- ja Franka Petricha, ki bo vsa- kemu z veseljem postregel. Či- talnica se zahvaljuje predsedni- ku za darovano vsoto \$1.00.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalec v Cleveland in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

DVA NAUKA

V 19. stoletju je več nemških filozofov širilo duh pretiranega materializma. Med vsemi se je pa proslavil Nietzsche, ki je učil, da sme sposoben človek uporabljati tudi nedovoljena sredstva, da se povzdigne nad druge. Kar je Nietzsche oznanjal, je materialistično evropsko izobraženstvo verovalo in izvrševalo. Začelo se je izkoriščanje ne samo poedincev, nego celih stanov in celo narodov. Ti nauki, ki so namesto pravice hoteli uveljaviti povsod silo, so prodrli v ministrske in vladne palače, a zašli so tudi med ljudstvo, ki je včasih kar oboževalo nasilnike in izvrševalo njihovo voljo. Pod vplivom takih filozofov so bile organizirane nasilne vlade sedanje dobe, ki so začele izvajati Nietzschejeve nauke nad vsemi narodi, kar je povzročilo današnjo katastrofo.

Zanimivo je, da so se upirali takšnim naukom predvsem Rusi. Veliki ruski pisatelji tedanje dobe, predvsem Dostojevski in Tolstoj, so ostro nastopali proti nasilju kakor tudi proti oboževanju nadčloveka in proti materializmu sploh. Kakor da je predvideval nevarnost nasilja za Rusijo, je Dostojevski v svojih spisih, z njemu lastno sposobnostjo, obsojal tako nasilje poedincev kakor nasilje družbe in to tudi v slučaju, da ima nasilje dober namen. Njegove prerokbe misli so danes resnica.

Rusija je sedaj največja žrtev nemškega ali ničevejskega nasilja. Tu treba pripomniti, da radi takšnih spisov veljata oba imenovana veleuma, kakor tudi večina ostalih ruskih pisateljev, za nerazumljiva pri mnogih izobraženih sedanje dobe.

S tem mnogi izobraženci sedanje dobe sami priznavajo, da so pod vplivom nemške filozofije materializma in nasilja ter da so jim te teorije dostopnejše kakor nauki ruskih moralistov.

Pa ne samo med izobraženci, tudi med preprostimi ljudmi so našli učitelji nasilja mnogo privrženec, kar smo imeli priliko opazovati pred nedavnim, ko je marsikateri naš rojak imel prav izlamsko vero v Hitlerja in njegovo "protikapitalistično poslanstvo," dasi smo vsi poznali zločine, ki jih je izvršila njegova "stranka" in smo vsi vedeli, iz kakšnih poedincev obstoja nacistična družba. Bo že, da je bil to vpliv propagande, res je pa tudi, da tam, kjer ljudje niso dovzetni za takšne nauke, tudi najbolj spretna propaganda nič ne opravi, in tem manj, če hoče iz propalije napraviti rešitelje. Vse to dokazuje, da je zašla vera v nasilje tudi v široke plasti in da mnogi ljudje ne samo oproščajo nasilnežu, nego ga tudi slavijo, in če bi se današnjim nasilnežem posrečilo z uspehom zaključiti sedanjo vojno, bi se večina ljudi ne samo uklonila, nego bi tudi proslavljala "genialnost" enega najbolj prostaskih "državnikov" sedanje dobe.

Proti oboževanju človeka in posebno proti oboževanju državnika ali vojskovodje je nastopil predvsem Tolstoj. V njegovem velikem romanu "Vojna in mir" niti Napoleonu ne priznava kakšnih posebnih sposobnosti. Tolstoj je bil proti nasilju in proti vojni, tudi kadar je namenjena osvoboditvi kakšnega naroda, kakor nam priča njegov knez Levin v romanu "Ana Karenina" ob času rusko-turške vojne.

Izmed vseh evropskih so se ruski veleumi najbolj upirali teorijam nasilja. A Rusi se danes najbolj upirajo tudi dejanskemu nasilju. Od orjaških bitk, ki se že leto bijejo v Rusiji, je predvsem odvisna usoda Evrope. Godi se torej prav tako, kakor je predvideval Dostojevski, ki je menil da bo Rusija s svojim pravoslavjem rešila Evropo. Danes pravoslavje v katero je Dostojevski zelo veroval, ne igra tiste vloge, kakor v tedanji dobi, toda ruski narod je isti kakor takrat, samo da ima v sedanji dobi močnejše več odločnosti vztrajati do zmage. In upajmo, da bo zmagal in tudi sodeloval pri rešitvi sedanje Evrope. Upajmo pa tudi, da po sedanji vojni izgine tista "filozofija" — res čudno, da se taki zli nauki tako imenujejo — ki podžiga strasti ter napeljuje človeka k pohlepu in zlobnim dejanjem, drugače bi zmaga ne bila zmaga, ker bi pač kmalu prišlo do novih zapletljajev. Izginiti bo moral nauk v nadčloveka, nadoblast ter v opravičenost izkori-

UREDNIKOVA POŠTA

R. W. Relief Inc.; Slov. sekcija

Cleveland, Ohio. — "Ostali svobodni ali — poginit na bojni fronti pred Stalingradom". To je geslo ruskih bojevnikov, ki bijejo boj, v katerega so obrnjene oči celega sveta... ne glede na to, če so po svetu razglašeni kot boljševiki. Ne glede na to kaj so, delajo za ohranitev svobode in človeku dostojnega življenja največje delo v zgodovini človeštva.

V naslednjem navajam imena prispevatelev v korist Ruske vojne pomoči: darovali so sledeči: Po \$50: Dram. Klub Meadovlands, Pa., po \$40.00 društvo "Carniola Tent" št. 1288 T. M., po \$5.00 društvo "Spartans" št. 576 SNPJ, Frances Lagot, Redwood, Call., Mike Ludwig, Pavel Zele in Pavel Stucin. Po \$4.00: Mary Prezelj, po \$2.00 Frank Šile, Prijateljica Rusije in Mrs. Sinkovic. Po \$1.00 Frank Sifrer in Frank Šile.

Da je pomoč ruskim bojevnikom še vedno potrebna, ni treba posebej poudarjati. Zato apeliramo na vas za nadaljno pomoč, ker je naša dolžnost, da jim pomagamo, ker s tem pomagamo samim sebi.

Če se je vrnila kakšna napa-

ka v tem poročilu, se jo radevolje popravi ako se na isto opozori.

J. S.,

blagajnik Slov. Sekcije R W R.

Društvo "Collinwoodske Slovenke" št. 22 SDZ

Kakor je naš običaj vsako leto, tako so članice našega društva tudi za letos sklenile, da privedijo svojo veselico v soboto 10. oktobra v Slovenskem domu na Holmes Ave. Pričetek ob osmih zvečer.

Vstopnina je malenkostna — samo 35 centov in 4 cente pa davka.

Torej, sestre, udeležite se prav gotovo te letne veselice, da se bomo res kot setre društva skupno zabavale, da s tem pokažemo, da smo vedno pripravljene delovati kot je treba, za korist društva in organizacije.

Vljudno vabimo vse občinstvo od blizu in daleč. Glede postrežbe vam zagotavljamo, da bodo naše kuharice skrbale, da ne boste žejni in ne lačni in za ples bodo tudi poskrbeli kot tudi za dobro godbo.

Torej na svidenje v soboto 10. oktobra...

Članica društva.

Primož Trubar

Primož Trubar je bil rojen 8. junija 1508 v Rašici, ki je spadala tedaj pod graščino Turjak in župniku v Skocijanu. Oče njegov je bil tesar in mlinar; bil je v grajski službi zato precej veljaven mož dasiravno ni imel premoženja. Bil je pa tudi ključar pri podružnici sv. Jerneja, katero je dal nekemu hrvaškemu slikarju preslikati in zato plačal iz svojega žepa 20 ogrskih cekinov, za kar mu je sin Primož čez nekaj let očital to vnuemu za hišo božjo, češ, da bi bil bolj storil, "da shtiri voli kupel in tem bogim sosedom dal, da bi z njimi orali ino svoje otroke shivili."

Dvanajstletnega Primoža je poslal oče na Reko v šole, kjer se je učil poleg latinskega in nemškega tudi italijanskega jezika in srbohrvaščine ter poslušal v cerkvi slovansko glagolsko bogoslužje.

Pozneje je prišel na višje učilišče v Solnograd, kjer se je preživljal kot cerkveni pevec. Iz Solnograda je prišel mladi Trubar v Trst k škofu Petru Benomutu kot član pevskega zbora v tržaški stolnici in škofov osebnih služabnik. Pod njegovim vodstvom je nadaljeval svoje študije, čital latinskega pisatelja Virgila in Nemca Erazma Rotterdamskega ter poslušal škofove razlage v laškem, nemškem in slovanskem jeziku.

Nadarjenemu učencu je podelil Bonomo leta 1527 župnijo sv. Helene v Loku pri Radečah. Trubar jo je upravljal po vikarju sam pa je odšel s preostankem dohodkov, ki jih je dajala župnija, na Dunaj, da se je nadalje izobraževal.

Po vrnitvi ga je škof Bonomo posvetil in mladi mašnik je odšel na odkazoano mu faro v Laškem kot škofov vikar.

Iz laškega je zahajal včasih pridigovat tudi v Loko.

Leta 1535 je prišel kot slovanski pridigar k sv. Miklavžu v ljubljansko stolnico, a sovražnost tedanjega deželnega glavarja ga je pregnala v Trst.

kat in v novi je v stolnici pridigoval v slovanskem jeziku.

V tistem času se je že nagibal k novi luteranski veri, katere nauke je imel priliko spoznati že v Solnogradu, in ki je zametovala razne katoliške obrede in navade. Tega duha se je bil navzel še pri škofu Bonomu v Trstu, ki se je tudi zanimal za novo razlago sv. pisma in v tem duhu vzgajal svoje učence.

Trubar je grmel zlasti proti zidanju novih romarskih cerkva, tako proti romarski cerkvi, katero so hoteli zidati loški farani na čast sv. Sebastjana in sv. Roka; pa tudi proti raznim verskim zablodam, katere je opazil med neukim ljudstvom.

Bil je izboren govornik in je zaslovel po svojih pridigah, s katerimi je čimdalje bolj jasno izpovedoval svoje verske nazore.

Radi krivih naukov ga je začel preganjati novi ljubljanski škof Urban Tekstor rojak s slovanskega Krasa. Ko je Tekstor prevzel ljubljansko škofijo, je izprva še potrdil Trubarja za stolnega pridigarja, a kmalu ga je odslavljal iz Ljubljane in ga poslal na kapitolško župnijo v št. Jernej leta 1546. A že naslednje leto je prišel vladni odlok naj se vsi širitelji protestantizma zapro.

Trubar je zbežal preko Reke v Trst, ali, ker je škof Bonomo umrl, tam ni našel zaščite, zato je zbežal dalje v Nemčijo, v odsojnosti je bil izobčen iz katoliške cerkve.

V Nemčiji je služboval kot župnik v raznih krajih in se vrnil na poziv kranjskih deželnih stanov kot superintendent evangelijske cerkve leta 1561 v Ljubljano. Sprejeli so ga z veliko častjo, pridigoval je v cerkvi sv. Elizabete in obiskal tudi druge slovanske kraje, a leta 1565 ga je nadvojvoda Karel izgnal in odalej je živel Trubar do konca svojih dni na Nemškem. Samo enkrat je še videl za kratek čas domovino in rojstvo vas leta 1567. Umrl je v visoki starosti kot župnik v Derendingenu. A za dan njegove smrti si še danes nismo povsem na jasnem.

ščanja in pokopati ga bo treba obenem z drugimi tevtonskimi teorijami, proti katerim so se borili ruski veleumi — moralisti.

ali je to 28. maja, 28. junija ali 29. julija leta 1586.

Naši zgodovinarji bi že lahko določili bolj natanko ta zgodovinski dan.

Trubar je oče slovanskega slovstva. Do njega niso imeli Slovenci v svojem jeziku tiskanih knjig. Ko je še pridigoval na domačih tleh je "pogostoma vzdihoval in klical k Bogu, naj se usmili revnega in dobrosrčnega slovanskega ljudstva, naj mu izkaže milost da bi se tudi slovščina pisala in čitala in bi se sveto pismo in druge krščanske knjige v slovanski jezik prevajale."

Težkega dela se je lotil Trubar sam. Okoli leta 1551 je dobil narod iz njegovih rok prvi slovanski knjigi, katekizem in abecednik. Katekizem je bil namenjen duhovnikom, pridigarjem in staršem, ki že znajo brati, da poučuje druge preproste rojake v krščanski veri.

Abecednik na naj bi služil mladim preprostim Slovincem, da se naučijo brati. Trubar se ni podpisal, ampak pravi v naslovu, da izhaja to delo "od enega prijatelja vseh Slovencev."

V drugi knjizici pa je podpisal kot "rodoljub ilirski". Sam priznava da je moral izdati ti knjizici "skrivaj in v nevarnosti," kajti izšli sta v tujem neznanem jeziku in sredi verskih bojev. V predgovoru piše kot duševni pastir svojega naroda:

"Vsem Slovincem gnado, mir, milost in pravo spoznanje božje... Jest sem lete štuke iz svetiga pisma v lete bukvice pustil prepisati v naš jezik. Bogu na čast inu h dobrimu vsem mladim ter preprostim ljudem našo deželo..."

Beseda Trubarjeva je domača in preprosta kakor se je govorila v njegovem rojstnem kraju. Vedel je, da naši ljudje živijo po raznih krajih tudi različno govorijo in sam pravi, da "drugače govore z dostimi besedami Kranjci, drugače Korošci, drugače Štajerci in Dolenjski ter Bezjaki, drugače Kraševci in Istrani, drugače Hrvati..."

Vendar pravi, da je hotel svoje delo "v kranjski jezik postaviti," ker ga tudi drugi razumejo.

Njegovo delo je namenjeno ljudstvu, zato piše sam, da ni iskal lepih gladih besed, temveč "te gmanjske kranjske preproste besede, katere vsak dobi preprosti Slovenec lahko more zastopiti."

Tako sta se z velikimi težavami rodili prvi dve slovanski knjigi in sta nastopili svojo pot v domovino. A skušnje, ki jih je imel Trubar s prvima knjigama so ga ovirale, da bi nadaljeval pričetno delo.

Tedaj sta mu prišla na pomoč dva moža, ki sta ga izpodbujala in mu omogočila nadaljevanje. Bila sta to koperski škof Peter Pavel Vergerij in bivši štajerski glavar Ivan Ungnad, poslednji je uredil v svoji hiši v Uruhu na Wurtemberskem tiskarno. Iz Trubarjevih rok je prišla zdaj dolga vrsta pobožnih knjig, prevajal je posamezne dele sv. pisma in evangelije, prvi je izšel l. 1555, izdal prvi slovanski koledar, zlagal cerkvene pesmi in pisal nemške predgovore številnim hrvaškim knjigam, ki so izšle iz Ungnadove tiskarne.

Baron Ungnad je namreč nameraval razširiti Trubarjevo delo ra vse balkanske Slovane in upal je celo, da bo izpreobrnil one slovanske nevernike, ki so se poturčili, kajti vedel je, da sega slovanski jezik tja do Carigrada, kjer je bila srbsčina nekaj diplomatski jezik; tudi nestalni Vergirij se je nekaj časa vnel zato.

Ungnadove visoke sanje se sicer niso uresničile, a s tem, kar je žrtvoval za svoje versko prepričanje, je zelo mnogo koristil

slovenski in hrvaški knjigi. Kako živahno je bilo v uraški tiskarni, kaže dejstvo, da se je v nji natisnilo v nekaj letih 25.000 knjig, med temi mnogo slovanskih, latinskih in hrvaških z gloglasnim pravopisom in tudi v cirilici.

Ledina je bila preorana, kar je Trubar sejal je šlo v klasje; pridružili so se mu mlajši sodelavci in leta 1584 je izšlo celo slovansko sv. pismo, katero je izdal Jurij Dalmatin. Bila je to krasna, od večakoy strogo pregledana in odobrena izdaja, ki je veljala par sto let za najboljšo slovansko knjigo.

Istega leta 1589 je izšla tudi prva slovanska slovnica, ki jo je v latinščini napisal Adam Bohorič in stalno določil slovansko pisavo, ki je po njem dobila ime.

Tubar je na prigovarjanje Vergerija že poprej uvedel latinske črke, mesto okornih nemških. V kratki dobi tridesetih let si je priborila slovščina mesto v kroju kulturnih evropskih jezikov.

Trubar je tudi oče slovanskega šolstva. Ko je bival kot superintendent v Ljubljani in organiziral protestantovsko cerkev, je hotel urediti tudi slovansko bogoslužje; zavedal pa se je, da lahko sloni slovansko bogoslužje samo na duhovnikih in vernikih, ki so slovanskega pisma večji in se je radi tega trudil za povzdigo šolstva med Slovence.

Snovali so se dvojne vrste šole, kmečko ljudske pri farah, v katerih se je učilo slovansko branje in pisanje ter slovanski katekizem in trško mestne šole kot višja učilišča, v katerih naj bi se naučili šolarji še nemškega in latinskega jezika.

Luteranstvo je izginilo med Slovenci z majhnimi izjemami, a dobri sadovi Trubarjevega dela so ostali in med nje bomo šteli v prvi vrsti spoznanje, da je treba slovanskemu ljudstvu pouka v domačem jeziku. Iz tega spoznanja je zrasla slovanska kultura.

"Inu per tim vas vseh v tim Boshym Imenu suesto prosim i nu opominjam. Da vi nerpöprej visoku sahualite Gospoda Boga, sa leto dobruto ino sa to velik dar Boshy — ki se tu nash jezik tudi pishe inu druka..." (Trubarjev pravopis).

Pod nemško in laško okupacijo

Neki Hrvat, ki je zavzemal važno pozicijo v Zagrebu, je po begnil v neko nevtralnno državo, odkoder je sporočil svojim prijateljem, da je življenje v Hrvatski postalo nevzdržno. Osebe ne svobode ni več. Vsaka oseba, žasacena na cestah Zagreba po 10. uri zvečer, je takoj aretirana. Vse aretirane osebe smatrajo ustaši za talce. Ako je v istem času napaden kak nemški ali italijanski vojak ali kak ustaš, je gotovo število takih talcev ustreljeno. Na Hrvatskem je 85% prebivalstva vdanu svojemuo voditelju dr. Mačku, ki je v internaciji, 7% je Pavličevih kvizlingov, ostalo prebivalstvo pa je brezbrizno. Kmečko prebivalstvo v cerkvah prižiga sveče in moli za zmago Velike Britanije. To poročilo je poslal podpredsednik jugoslovanske zamejne vlade v Londonu Jugoslovanskemu informacijskemu centru v New York.

ŠKRA

Damir Feigel:

Bacili in bacili

"In jaz vas počakam bo lepo, koliko zabavam iskrena za vabilo! ste se ptice, ki si je v sode pohabila peroti, pa hočete v prosto naravo, no nebo, kjer pozabi le za par trenutkov nemile usode. Ko se po prejšnjo ječo, ji bo laž min na prežite ure vso petnega suženjstva. Ljudi, ki so zelo malo v človeškem. Teh ni vredno jih hote zamudi! In, v bova menila o gledališčni praznik zame!"

Prisrčno je stisnila ca roko svojemu prijatelju hvalničnim, pomenljivim dom izginila v kuhinjo, je pa sanjal sladke solnčni prostosti in stru povedanem sadu.

Ob določenem času spotil Logar s svojo valko k razstavi. Bil je dobre volje.

Dasi je bila zgodnja danska ura, je opazil le ob vhodu v razstavo gnajo ljudi. Vedel je, da se ne pričakuje nobena glava in vendar se skala v solnčnih žarkih mestne godbe. Ves odbovne razstave je bil v klaku, med množico se je galgi neumorni poročevalci porterji.

V Logarju se je takoj dila časnikarska radova. Pospelil je korake, skozi gnečo, potisnil nana glava in vendar se skala v solnčnih žarkih mestne godbe. Ves odbovne razstave je bil v klaku, med množico se je galgi neumorni poročevalci porterji.

Tak sprejem! Cudila se fi, čudil se je Logar. vse tako nepričakovano hitro! Je-li bila prirejena za vračajoči se kraljev se je-li nameraval odlikovati zastopnik publicisti Množica je še vedno dokler ni slednjič stopila tacija odbora na posebno nje iz pozavne k došlemu

(Dolge prihodnje)

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVE
Tel: ENdicott 311

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENdicott 311

Automobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolo

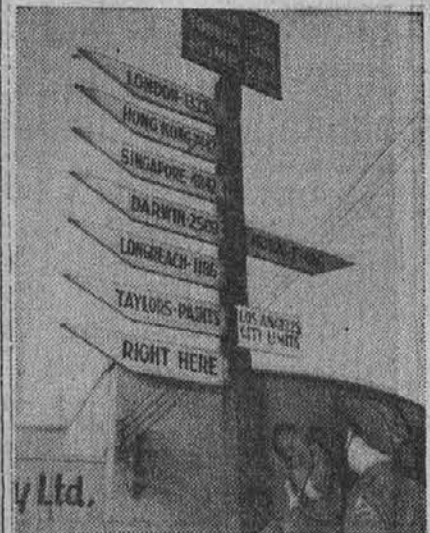
MI smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 East 152nd Street

Tel: KEmmore 311

Dekle

ACE ("Doc") Adams, New York Giant's relief pitcher, grins at you here. He has had a good season, answering 48 calls to the mound when his hurling buddies have failed. "Doc" has a big hand.

RED — ITCHY — SCALY
ECZEMA
Effective Home Treatment
Promptly Relieves Torture!

First applications of wonderful soothing medicated Zemo—a doctor's formula—promptly relieve the intense itching soreness and start at once to help heal the red, scaly skin. Amazingly successful for over 80 years! First trial of marvelous clean, stainless liquid Zemo convinces! All drug stores. Only 35¢.

→ ZEMO

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znanci, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravnistvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev
Glasnik

IME: _____
 NASLOV: _____
 Zastopnik: _____
 Plačal \$ _____ c _____ Dne _____ 19__

ske in arabske hiše so med seboj kar pomešane. Nad trgovinami pa so napisvi v vseh mogotih jezikih: v grščini, turščini, angleščini in španjolsčini, ki je jezik ali narečje tistih židov, ki prebivajo na Turškem. Vse te ulice pa so kar mrgolele v živahnem vrvenju. Danes pa je vse kakor izumrlo. Kdor v mestu ni neobhodno potreben, se je gotovo že izselil na deželo, kjer je kaj lahko dobiti stanovanje — pod milim nebom. Cele družine so se izselile na deželo. Tisti, ki so imeli kaj več sreče in so bili pravočasnji, so se nastanili v naravnih skalnih votlinah in jamah. Drugi, ki so prišli pozneje, so šli stanovat v skednje in hleve, ki pa so seveda mnogo bolj "zračni" kakor naši. Tisti pa, ki so bili zadnji, so se nastanili kar kje v sredi oljčnih gajev. Ker je na Kreti tudi pozimi podnebje zelo milo, je umevno, da ljudje brez skode za svoje zdravje lahko prebivajo, ne da bi morali skrbeti za streho.

Časnikar, ki se je v avtu vozil po Kreti, odkar so jo zasedli Angleži, pripoveduje:

"Mnogo krasnih pogledov ti nudi vožnja po tem otoku, po njegovih čednih apnenčastih cestah, skozi rodovitna polja ter po malce valovitem vzhodnem delu, kjer se menjavajo skalne pečine z vinogradi, kateri so nalahno naslonjeni v breg. Na des-

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."

—Franklin D. Roosevelt

**BUY
WAR
BONDS**

"We cannot have all we want
if our soldiers and sailors are to
have all they need."

—Franklin D. Roosevelt

EVERYBODY
EVERY DAY

10%

BUY
WAR
BONDS

**“WHAT’S
YOUR
NAME?”**

je naslov
novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj
LOUIS ADAMIČ

Cena knjigi je \$2.50 in nabavite si jo lahko v našem uradu.

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne
potrebščine

**ne pozabite najprej pogledati v
kolono naših malih oglasov!**

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA
INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO ... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Enakopravnosti

ali ženska dobi delo kot natakarica v gostilni. Mora biti nad 21. let stara. — Zglasite se na 5238 St. Clair Ave.

Proda se

dobro ohranjeno pohištvo po zmerni ceni. — Kdor želi, naj se oglasi pri lastniku, 6402 Orton Ct., po 5. uri zvečer.

Išče

se izkušeno operatorico za lepofilni salon, da bi prevzela vodstvo iste, ker se lastnica nahaja v bolnišnici. Lahko obdrži, kar zasluži, le da obdrži biznes v prometu. Pokličite LI. 5478 ali R.Andolph 2247.

V najem
se odda starejšim ljudem tri
sobe. — Vpraša se na 6024
Glass Ave.

Zidana hiša
za dve družini je naprodaj v
Collinwoodu. — Prijazen dom
in varna investicija. — Cena
\$6,800. M. PETROVICH, 253 E.
151 St., KENmore 2641.

Farmers Poultry Market
Vogal SUPERIOR in E. 43rd St.
KOKOSI, RACE, GOSKE,
PURMANI IN JAJCA
Prodajamo na debelo za ohcete
in nriredhe

Pridite in oglejte si
našo zalogo novih spomladanskih
zastorov in "draperies."
PARKWOOD
HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730

LIBERTY LIMERICKS

A furniture mover from
Worcester,
Said—"I have become a
big booster
Of Bonds to help lick
Those Axis guys—
quick!
[An' I'm savin' much
more than I uster!"]

It's going to take a lot of money to win the War. Do your part by putting 10% of your income into War Bonds every month.

U. S. Treasury Dept.

Acid Indigestion

**Relieved in 5 minutes or
double your money back**

When excess stomach acid causes painful, suffocating gas, sour stomach and heartburn, doctors usually prescribe the fastest-acting medicines known for symptomatic relief—medicines like those in Bell-and Tablets. No laxative. Bell-and brings comfort in a fifty or double your money back on return of bottle to us. 25c at all drugstores.

Oglašajte v . . . Enakopravnosti

GRČE

POVEST

Spisal Slavko Savinšek

"Ni!"
"Ti praviš! Pa vzroka ne veš!"

"Vem!"
"In...? Povej!"
"Ker jaz nečem!"
"Vršan!"

"Da, ker sem še jaz gospodar in hočem, da vzame tako, ki bo po mojem."

"Vršan, ti si nor!" plane nakrat župnik in se znova požene po izbi. In nadaljuje:

"Srca nimate, duše so vam kakor zarjavelo železje!"

"Čemu se pehate zanj?"

"Čemu?" postoji župnik pred Vršanom; "ker bom za njuni duši odgovor dajal!"

"Pa ste jima dali potuho in jo še dajete!"

"Vršan!" zakriči župnik in toliko da s pestmi ne plane nad starega, ki se je sam svojih lastnih besedi oplasil, da je vidni prebledel. Župnik pa se je nakrat sklonil, prečudno ukrivil močno postavljeno in se skrčil vase. Počasi je nato stopil pred sedečega Vršana, iztrgal izza mize stol, sedel nasproti starcu in pričel z drhtečim glasom:

"Sam ne veš, kaj si znil, Vršan! Daj Bog, da bi ti bilo odpuščeno, kakor ti odpušča jaz. Ali zdaj poslušaj. Vidim bolje v človeška srca, kakor ti, Vršan, čeprav si starejši. Tudi v Lizi in Klemenovo sem videl, kakor v tvoje. In sem vedel, da je on tvoj sin in ne bo popustil, čeprav ga ubiješ. Že zato ne, ker ti nečeš! Še bolj sem pa videl v dušo dekletovo in spoznal, ker sem ji vodnik od rojstva, da je lepa, dobra. In še sem videl, da je vzplamtela za fantom in fant za njo in da nihče ne ustavi ognja. Zato sem priganjal tebe: dovoli, da se vzameta čimprej, gorjanska kri je v njih in ona huda, od Ložanov po materi. In ko sem še premislil, sem videl, da ga ni vzroka, da ne bi bila za mlado Vršanko. Tudi bala in dota bo kakor bo treba. — Vidiš, Vršan, vse to sem premislil in dognal in prišel potlej k tebi in ti dejal: popusti, Vršan, da ne ob zlega. Ti pa: naki! Zdaj nalašč ne! In ti si tiščal Micko! Zdaj pa fant še bolj nalašč! Bala sta se tebe in se mnogo krat umeknila v samoto, čeprav sem svaril, ker sem videl sata, kako se je malič in pačil za njunim hrbtom! In spet sem te opominjal, še veš, in ti tudi o tem govoril. Ti pa spet: naki! — Zdaj imaš!"

Končal je župnik in se globoko oddehnil. Utrgalo se je vzdihu podobno tudi Vršan iz prsi in vstal je ter pogledal skozi okno. Župnik se je dvinil in zaokrenil najprej ven v sončno popoldne, nato pa se obrnil znova v kot h Križanemu in zopet so se mu premikale ustnice, kakor bi govorile, v srečo pa je vojskoval vojsko s svojim Bogom in kričal Vanj: "Daj, Križani, daj, daj, razsvetli!"

Se molčita, ko se odpro vrata in Mana stopi v sobo s skodelico v roki.

"Nisva še gotova, Mana!" jo zavrne župnik in dekletu izgine. Župnik pa se obrne k Vršan, ga zasuje k sebi in mu pravi:

"In kaj bo zdaj, Vršan?"

"Fant naj gleda!"

"Bo gledal! Vzel jo bo! Mora razumeš, Vršan!"

"Naj, samo pri Vršanovih ne bo gospodinjala!"

Župnik onemu znova. In misli. Pa spet prične:

"Tudi zdaj, pri vsem tem ne odnehaš, Vršan?"

"Morda bi bil, če ne bi bilo tako prišlo. Zdaj pa ne več! Ložače ne maram v svojo hišo!"

"Tvoj sin jo je naredil! Oprati mora čast!"

"Sam naj jo pere, ker jo je sam umazal! Za nas je že sramote dovolj."

"Vršan, daj si k sebi! Saj nisi iz kamna! Ali ga boš od doma podil, edince, ki Vršanovini ime drži in rod?"

"Ne ganim ga! Ali izbira naj! Kakor se bo odločil!"

"Te je hudi obsedel, Vršan? Spet? — In če se odloči in njo pusti, kako bo?"

"Plačal ji bo!"

"Fej!" pljune župnik in plane po sobi. Iz njega se trga:

"Vršan, da bi ne bil Bog slišal teh tvojih besedi! Na duši ti bodo gorele do sodnega dne! In ti zanje ne dam odveze, dokler ne prekličeš, da veš!"

Župnik je pograbil palico, si posadil klobuk na glavo in se zasukal, da bi odšel. Ali še enkrat se je pri durih obrnil in stopil pred Vršana. Ustnice in roke so mu treptale, ko je vprašal:

"Ali je to tvoja zadnja beseda, Vršan?"

"Kar sem rekel, sem rekel!" je sunil Vršan težko iz sebe in se obrnil.

Župnik pa ni odvrnil besede. Pobledel je, ves je vztrepetal. Potem pa je segel po ključki, butil duri za seboj in odšel iz Vršanove hiše brez pozdrava.

Vršan je stal dolgo časa v sobi na istem mestu in se ni ozrl po župniku. Vstopila je Mana in se sukala okrog očeta, da bi ji žignil besedico. Ali Vršan je bil nem in gluh. Ko je Mana odšla po opravkih, je stari Vršan še vedno stal nepremično sredi hiše. Nenadoma pa je butil ob stol, se sesedel nanj, vrgel roke na mizo in glavo nagnil, pa je tiho zaihtel, da se mu je stresalo jedrovito telo...

Najprej v diru, a potem poprsi in vstal je ter pogledal skozi okno. Župnik se je dvinil in zaokrenil najprej ven v sončno popoldne, nato pa se obrnil znova v kot h Križanemu in zopet so se mu premikale ustnice, kakor bi govorile, v srečo pa je vojskoval vojsko s svojim Bogom in kričal Vanj: "Daj, Križani, daj, daj, razsvetli!"

Nemški čete ob Donu

Na sliki vidimo čete, ki se pripravljajo, da se prepeljejo preko Dona, na katerem je že nekaj čolnov z nemškimi vojaki, ki se se približujejo drugemu bregu.

Mojstrovko, ne z rdečo zarjo oblitega Jalovca in Ponče, niti v rožno se prelivačo svetlobe tam za Kukovo špico proti Triglavu in Rjavini. Kakor da ni solnca in ni dneva, ne sveta in tal pod njim in ne nebasa nad vsem, je kakor v prazno hodil in v neprodirljivo tiščal z misli in se pehal v gmoto, ki iz nje ni videl na ceste ne stezice. Ko je prispel v Belčjanovo, je skoro butil v deblo ob poti in ko ga je opazil, je začuden započil

vanj oči, kakor da bi prvič v življenju videl drevo pred seboj. Ustavil se je, in kakor da se je šele zdaj zavedel samega sebe in vsega okrog, je zabulil najprej predse, potlej v okolico. Teda se je zmisli, da stoji na Belčjanovem in da gledajo vanj trije, ki so stali pod tepko pred hišo in trepetaje zrlj vanj, kakor v pričakovani čudež, ki naj jim oznani odrešenje. Z roko si je šel čez obraz in čez oči, da se je zdrnil in si obrisal megle z oči ter v večernem solncu spoznal one tri pod tepko, ki upirajo vanj oči, vroče in žareče, oprezojoče in vprašujoče, in je doumel, da so blizki njegovemu srcu ti trije: Klemen, Liza in stari Belčjan.

"Kaj me tako gledate?" je planil vanje in stopil hitreje k njim.

"Hvaljen Jezus!" so pozdravili hkrati in Liza se je sklonila k njemu, da bi mu roko poljubila.

Pa jo je odtegnil, kakor bi bil kačjo prijel:

"Pusti, nisi več, kar si bila!" In se ni ozrl več vanjo, ki je prebledela in so ji solze zalile oči. Stopil je pred Klemena, ki mu je sramota, prizadevana dekletu od župnika, poglana rdečico v lice, stopil je k njemu in k Belčjanu ter jima dejal zamolklo:

"Ne da k sebi!"

Klemen je prebledel in vidno se mu je zvililo telo. Vztrepetal je tudi Belčjan, ki je z enim očesom gledal po hčeri, a brž dejal župniku:

"Gospod, ali ne bi stopili v hišo?"

"Bom, da se pomenimo!"

Šel je pred njima, ne da bi se ozrl, če mu sledita, šel brez pozdrava mimo matere in sina pa stopil v izbo in pokrit, s palico v roki obstal sredi nje,

velik in širok, segajoč skoro do stropa, nem in mrk. Ona dva sta vstopila za njim in zaprla vrata za seboj.

Klemenove oči so zagorele v župnika, da je takoj pogljal iz sebe:

"Je že vedel. Sam je opazil pred mesecem. Ko sem mu dejal, čemu ti ni ničesar omenil, me je zavrnil: ali bi radi, da bi ga ubil; ogibam se ga, da nisva nikjer na samem skupaj!"

In ko je videl župnik, da je v Klemenu gorelo, da je bil blede in rdeč in spet blede ko zid za njim, ga je ustavil:

"Ne plani takoj, ihta! Počakaj! Hujše od tega pride naslednje."

Naslonil se je na mizo, uprl roko ob palico in pogledal naravnost Klemenu v lice:

"Če jo bo vzel, je rejal, naj jo! Ali na Vršanovem ne bo gospodinjala. Če pa jo pustiš, je pripomnil, ti zapiše, njo pa plačaš!"

Župnik je izgovoril in gledal skozi priprte oči v Klemena, ki je omahnil k stolu in si vrgel roko v lice, da je pokrival v njem za očeta sramoto, ki je bila obenem njegova. Glasu ni bilo od njega, še potlej ne, ko je župnik po dolgem premolku vprašal:

"Kaj boš naredil, Klemen?"

Tako so stali tiho in doživljali v enem hipu življenje za sto življenj. Sele čez dolgo je župnik, ko je videl, da je najhujše v Klemenu minilo, ponovil:

"Si se odločil, Klemen?"

"Sem!" je izdaval fant.

"Kako?"

"Vzamem jo!"

"Brez očetovega dovoljenja?"

In pojdeš od doma?"

"Pojdem!"

"Kam?"

"Močan sem, bom že dobil delo!"

"Praviš ti! Pa ne veš, da boš kri jokal, ko boš od domače zemlje slovo jemal? Vršanov si!"

In ko je Klemen strmel vanj in je župnik čutil, da ga je v živo zadela, je nadaljeval:

"Ni še morda vse izgubljeno! Morda se stari vendar še premisli. Bom molil zanj. Vendar vse je mogoče. Tudi, da ne bo morda nikdar dal k sebi. — Zato se odloči: grunt ali Lizo!"

"Sem že, gospod!"

Governer Havajej

Sodnik Ingram M. Stainbeck, ki ki je bil imenovan za governerja Havajskega otočja.

"Pri meni se oglasi, kadar ti bo treba. Vi, Belčjan, pa imetjete oči odprte in mati naj pripravljaj, češar deklet ne zmore!"

"Najrajši bi jo zapodil od hiše, punčaro sprijeno, in tega za njo pogljal, ki mi jo je spredil!"

"Ne sodite, oče Belčjan, da ne boste sojeni! Dovolj imate pokore za slepoto in še je boste imeli, da se iz nje videli ne boste! — Zdaj govorite pametno, kakor se med možmi spodobi. Pa ne dražite Vršana! Morda se še premisli in vse bo dobro!"

Župnik se je dvinil od mize in šel proti vratom. Dal je spotoma Belčjanu roko in Klemenu je svojo pomolil.

"Ne dam, dokler vaju pred oltarjem ne blagoslovim!" ga je zavrnil župnik in odšel skozi duri. Ko je stopal že po kolovozu proti Smrečniku, se je obrnil in poklical nazaj:

"Klemen!"

Pritekel je.

"Čez par dni se oglasi pri meni, da se pogovoriva dalje. Očeta se ogibaj in bodi dober z njimi! Oče so kljub vsemu morda boljši kot si misliš."

Klemen je hotel oditi, ko ga zadržal župnik:

"Daj, reci Lizi, naj si ne žene preveč k sreči, da otroku ne bo v kvar! Pa ne emeri se pred njo, ampak ji korajže dajaj, da bo laže prenesla. In jo pusti v miru, sicer te zavržem kakor hudega Bog."

Tako je naročil župnik Klemenu in odšel po brežini navzdol in že v mraku zavil po strmi stezi ni breg ter je v temi prišel domov.

Ko mu je kuharica Franca prinesla večerjo na mizo in je videl njene zajokane oči, ji je dejal osorno:

"Ti ni treba hoditi jutri proč! Samo zapomni si!"

Kuharica se je sklonila k njemu in mu hotela poljubiti roko, pa jo je zapodil:

"Za kuho se brigaj, drugo pusti meni!"

Sedel je za mizo, pomolil žlico v krožnik, ker ga je bila ulak-

nila dolga in naporna pot. Pa jo je odložil, zagnal prtič na mizo, odrinil stol in vstal, ne da bi bil pokusil od jedi:

"Naj bo za pokoro, ker sem se dal togotiti danes!"

Vzel je brevir, zaklical mimo-grede v kuhinjo: "Franca, pospravi!" pa je odšel v gornjo sobo, pokleknil pred Križanega in molil z dušo in srcem, dokler ni udarilo v zvoniku polnoči...

Medtem pa, ko je župnik klečal in molil, je v rebri nad Vršanovo hišo slonel Klemen, mladi Vršanov sin, in se boril s trojno ljubeznijo: s prvo za grunt, z drugo za deklet, s tretjo za očeta. Zašla je že luna in izza vrhov je lizala jutranja belina, ko se je Klemen še vedno vojskoval za ljubezen, za ljubezen ljubezni: za svojo Lizo, ki je njegovo kri nosila...

5.

Dva meseca že ne pogleda

stari Vršan sina Klemen, diti drug mimo drugega da sta si tujca in ne Parkrat pač je ustavil očeta in pričel o Lizi voljenju za ženitev. Ali ni dal ne odgovora niti pak je šel mimo njega da ga ni.

To boli Klemena, li. Na obrazu, prej rdečem, skoro bi dejal, nem, je nema muka z globokih brazd in mla je napredla belih nitov. O, pač vidi oče sina, skrivaj ga pogledljivo opazuje, kakor dušo gleda in v dno vedno čaka, da se fantu umiri in se unese, da je Klemen ali pravi si, da je mater, ki je bila iz testa kakor so Vršanovi zato čaka, še vedno čaka. (Daje prihodnje)

Help Him
Every \$3.00 you put into War Bonds buys 144 rifle bullets

Help Yourself
Every \$3.00 you put into War Bonds brings you back 144

FOR VICTORY
AT LEAST 10% OF YOUR PAY EVERY PAYDAY

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je umrla naša hčerka in sestra

Mary Klun

ki je po dolgi in mučni bolezni za vedno zatihla svoje trudne oči dne 6. septembra, 1942, v starosti 30 let. Rojena je bila v Clevelandu, Ohio. Cerkevni pogrebni obredi pri fari Marije Vojkovec v Collinwoodu, smo jo položili k večni počitki dne 9. septembra na Calvary pokopališče.

V globoki hvaležnosti se želimo najlepše hvaliti sorodnikom in prijateljem za položene cvetje na krsto in za naročene sv. maše ter za izraze sožalja in sočutja, ki se ga nam je izkazalo v naših težkih dneh.

Hvala vsem, ki ste se osebno poslovlili pokojne, ko je ležala na mrtvaškem odru, prišli maši in na pokopališče, ter dali brezplačno razpolago svoje avtomobile.

Iskrena hvala častitemu g. Rev. Jos. Čelenuku za opravljene cerkvene obrede ter Mr. Rakarju za lepe pete žalostinke pri pogrebnih maši. Prav lepa hvala društvu sv. Jožefa št. 10 KSKJ in kadetinj, ki so stale na straži ob krsti ter ji izkazale zadnjo čast.

Prav lepa hvala pogrebniemu zavodu Josephine in sinovi za lepo urejen pogreb kakor tudi nosilkam krste.

Ti pa, draga hčerka in sestra, počivaj v miru v tihom gomili. Mi te bomo ohranili v srcih do konca naših dni!

Zalujoči ostali:

Mrs. Frances Klun, mati;
Mrs. Frances Tomsich, } sestri;
Mrs. Jennie Batich, }
Anton Klun, brat.

V Clevelandu, Ohio, dne 23. septembra, 1942

SQUIRE EDGE GATE — The Prisoner's Regret

BY LOUIS RICHARD

